

Ny inriktning bytespunkt centrala Nacka

Beslut

Kommunfullmäktige beslutade följande.

1. Kommunfullmäktige beslutar att pausa stadsbyggnadsprojekt Mötesplats Nacka, 99924500.
2. Under förutsättning av beslut enligt punkten 1 beviljar kommunfullmäktige budget för utredning avseende ny inriktning för bytespunkt Nacka i eller i anslutning till det lokala vägnätet med 20 miljoner kronor. För år 2024 tas medel i anspråk från årets budgeterade driftsmedel för Mötesplats Nacka och 2025 ingår i ordinarie budgetprocess.

Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan, hade kommunstyrelsen tidigare för egen del beslutat följande.

1. Kommunstyrelsen beslutade för egen del att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utreda ny inriktning av bytespunkt Nacka i samverkan med Region Stockholm genom Trafikförvaltningen.

Sammanfattning av ärendet

Mötesplats Nacka är ett strategiskt viktigt projekt för utvecklingen av centrala Nacka som genomförs i samverkan med Region Stockholm genom Trafikförvaltningen och Trafikverket. Målsättningen är att utveckla en attraktiv stadsmiljö, en dynamisk mötesplats och effektiv och smidig bytespunkt mellan buss och nya tunnelbanan. Den hittills beslutade inriktningen visar sig nu efter fördjupade analyser bli väsentligt dyrare och ta längre tid att genomföra än vad som tidigare antagits.

I samband med Mötesplats Nackas ursprungliga beslut 2017 bedömdes kostnaderna uppgå till mellan 2,0 och 2,3 miljarder kronor varav kommunens nettokostnad var mellan 1,0 och 1,5 miljarder kronor. När gällande Tilläggsavtal med Trafikförvaltningen beslutades 2022 bedömdes projektets totala kostnad uppgå till 3,5 miljarder kronor i 2018 års prisnivå, varav kommunens nettokostnad efter kostnadsfördelning och bedömda markintäkter var cirka 2,0 miljarder kronor. Sedan hösten 2022 har en omfattande genomlysning av projektets förutsättningar och kalkyler genomförts. En ny slutkostnadsprognos med tillhörande riskanalys visar på en slutkostnad på 8,5 miljarder kronor varav kommunens nettokostnad efter kostnadsfördelning och bedömda markintäkter nu uppgår till cirka 6,5 miljarder kronor.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

Ett antal olika alternativa lösningar har utretts i projektet för att identifiera och utforma en mer kostnadseffektiv lösning och bytespunkt. De sista alternativen utgår från att man inte flyttar på väg 222, däckar över och bygger en inbyggd bussterminal, målsättningen har varit att utveckla en kostnadseffektiv och smidig bytespunkt mellan buss och tunnelbana i eller i anslutning till det lokala vägnätet som klarar framtidens kapacitetsbehov och kan matcha tunnelbanans planerade trafikstart 2030.

Med hänsyn till den kraftigt ökade kostnaden, förskjutna tidplanen och långvariga påverkan på trafik och närmiljö med nuvarande inriktning för Mötesplats Nacka föreslås att projektet pausas. Nacka kommun föreslås att tillsammans med Trafikförvaltningen göra ett omtag och utreda möjligheten att utveckla en ekonomiskt hållbar och smidig bytespunkt mellan buss och tunnelbana i det lokala vägnätet istället, som kan vara klar när tunnelbanan öppnar 2030. En viktig målsättning är att det ska vara möjligt att fortsätta utveckla en attraktiv stadsmiljö i Centrala Nacka och att inte omöjliggöra en framtida överdäckning av Värmdöleden.

För att genomföra nödvändiga konsekvensanalyser och utredningar i arbetet med att ta fram en ny inriktning för Bytespunkt Nacka föreslås att medel om totalt 20 miljoner kronor beslutas. Dessa tas under 2024 från redan beslutade medel inom projekt Mötesplats Nacka och för 2025 i samband med ordinarie budgetprocess.

Målet är att tillsammans med Trafikförvaltningen under hösten 2024 och början av våren 2025 arbeta fram en lösning på bytespunkt parallellt med att en ny strukturplan för Centrala Nacka tas fram i samråd med berörda intressenter. Under denna tid ska även ett avtal mellan Nacka kommun och Trafikförvaltningen tas fram för att fastställa parternas ansvar i den nya Bytespunkten.

Handlingar i ärendet

1. Alternativa Lösningar av Bytespunkt i Centrala Nacka

Yrkanden

Mats Gerdau (M) yrkade, med instämmande av Johan Krogh (C), Peter Zethraeus (M), Monica Brohede Tellström (L) och Anders Tiger (KD), bifall till kommunstyrelsens förslag.

Lina Olsson (NL) yrkade, med instämmande av Lars Alexandersson (SD) och Christina Ståldal, på följande ändring i beslutspunkt 1 i kommunstyrelsens förslag:

”Kommunfullmäktige beslutar att **avbryta** stadsbyggnadsprojekt Mötesplats Nacka, 99924500”

samt tillägg enligt följande:

”Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att sammanställa en specificerad lista på framtagna handlingar under projektets gång samt hur de upplupna pengarna i projektet använts och återkomma med en redovisning kring detta.”

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

Lisa Rasmussen (V) yrkade, med instämmande av Johanna Kvist (S), bifall till kommunstyrelsens förslag i beslutspunkt 1 samt ändring och tillägg enligt följande:

”2. Under förutsättning av beslut enligt punkten 1 beviljar kommunfullmäktige budget för utredning avseende ny inriktning för bytespunkt Nacka i eller i anslutning till det lokala vägnätet med 20 miljoner kronor med målet att bytespunkten skall uppnå den kapacitet och funktion som vi kom överens med Stockholms Stad och Region Stockholm (då landstinget) i september 2014. För år 2024 tas medel i anspråk från årets budgeterade driftsmedel för Mötesplats Nacka och 2025 ingår i ordinarie budgetprocess.

3. Den finansieringsmodell som baserats på prognoser för framtida markförsäljningar, som visat sig inte varit hållbar, ska ersättas med en finansieringsmodell som håller.”

Mats Gerdau (M) yrkade avslag på ändringsförslaget från Lina Olsson (NL) samt avslag på tilläggsförslagen från Lina Olsson (NL) och Lisa Rasmussen (V).

Beslutsgång

Ordföranden konstaterade att det fanns två förslag till beslut avseende beslutspunkt 1 – kommunstyrelsens förslag och Lina Olsson (NL)s förslag. Därutöver fanns ett ändringsförslag från Lisa Rasmussen (V) samt ett tilläggsförslag från Lina Olsson (NL) och ett tilläggsförslag från Lisa Rasmussen (V).

Ordföranden ställde först kommunstyrelsens förslag avseende punkt 1 mot Lina Olssons förslag och fann att kommunfullmäktige hade beslutat i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Votering begärdes och verkställdes. Följande voteringsproposition godkändes: ”Den som bifaller kommunstyrelsens förslag röstar ja, den det ej vill röstar nej. Vinner NEJ så har kommunfullmäktige beslutat i enlighet med förslaget från Lina Olsson (NL).”

Vid voteringen avgavs 50 ja-röster och 11 nej-röster.

Vid voteringen angavs röster enligt bilaga.

- Voteringslista 1

Ordföranden konstaterade därmed att kommunfullmäktige hade beslutat i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Därefter ställde ordföranden kommunstyrelsens förslag avseende punkt 2 mot Lisa Rasmussens förslag och fann att kommunfullmäktige hade beslutat i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Därefter ställde ordföranden Lina Olssons tilläggsförslag mot avslag och fann att kommunfullmäktige hade beslutat att avslå tilläggsförslaget.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

Votering begärdes och verkställdes. Följande voteringsproposition godkändes: ”Den som avslår tilläggsförslaget från Lina Olsson röstar ja, den det ej vill röstar nej. Vinner NEJ så har kommunfullmäktige beslutat i enlighet med förslaget från Lina Olsson (NL).”

Vid voteringen avgavs 33 ja-röster och 28 nej-röster.

Vid voteringen angavs röster enligt bilaga.

- Voteringslista 2

Ordföranden konstaterade därmed att kommunfullmäktige hade beslutat att avslå förslaget.

Slutligen ställde ordföranden Lisa Rasmussens tilläggsförslag mot avslag och fann att kommunfullmäktige hade beslutat att avslå tilläggsförslaget.

Votering begärdes och verkställdes. Följande voteringsproposition godkändes: ”Den som avslår tilläggsförslaget från Lisa Rasmussen röstar ja, den det ej vill röstar nej. Vinner NEJ så har kommunfullmäktige beslutat i enlighet med förslaget från Lisa Rasmussen (V).”

Vid voteringen avgavs 44 ja-röster och 17 nej-röster.

Vid voteringen angavs röster enligt bilaga.

- Voteringslista 3

Ordföranden konstaterade därmed att kommunfullmäktige hade beslutat att avslå förslaget.

Reservationer

Lina Olsson och Mikael Carlsson reserverade sig mot beslutet för Nackalistan och ingav följande.

Nackalistan vill att projekt Mötesplats Nacka ska avbrytas, i stället för att bara pausas som de styrande partierna i kommunstyrelsens utskott föreslår. Risken med att pausa projektet, är att man de närmsta 15–30 åren får leva med en undermålig och temporär lösning för bytet mellan buss och tunnelbana. Det är oacceptabelt då det behövs en fullt fungerande lösning för bussbytet, så att Nackabor i Nackas östra kommundelar kan ta sig till tunnelbanan på ett enkelt och smidigt sätt. Det är också viktigt att den lösningen inte skapar trafikchaos i centrala Nacka.

Nackalistan har varit tydliga med att miljardprojektet Mötesplats Nacka är alldeles för dyrt.

Vi har som enda parti konsekvent yrkat avslag till Mötesplats Nacka och reserverat oss emot besluten, som ägde rum 2022 samt 2023. Kostnaderna för Mötesplats Nacka har skenat och beräknas nu vara närmare nio miljarder.

Nackalistan yrkade även på att få en detaljerad redovisning för de 350 miljoner som redan spenderats på detta projekt, som nu sannolikt aldrig kommer att genomföras och därmed

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

är förgäveskostnader. Vår yrkande röstades tyvärr ned av samtliga andra partier, vilket är mycket beklagligt. Ska kommunen kunna lära sig av sina misstag och undvika liknande haverier i framtiden så måste alla kort läggas på bordet.

Nackalistan föreslog redan för flera år sedan att man skulle utreda alternativa lösningar. Hade man följt vårt förslag så hade kommunen nu varit i en mycket bättre sits. Detta är ett projekt som styrts av drömmar och förhoppningar snarare än sunt förnuft och ekonomiskt sinne.

Lisa Rasmussen reserverade sig mot beslutet för Vänsterpartiet och ingav följande.

Det är en mycket viktigt att kopplingen mellan buss och tunnelbana fungerar enkelt och smidigt, och att resenärer snabbt kan byta färdmedel vid Bytespunkt Nacka.

Från en bussterminal kan många busslinjer utgå till destinationer utanför tunnelbanenätet, till exempel Årstaberget, Frösunda, Tyresö och Haninge.

Ett förslag har framförts om att sprida ut omstigningen från buss till tunnelbana över flera befintliga busshållplatser och välgkanter. Detta förslag försvårar kopplingarna mellan busslinjer för resenärerna, och vi ser därför mycket negativt på det.

Vi står fast vid att en bussterminal behövs för att resenärer enkelt ska kunna byta linje och åka vidare till sin slutdestination. En terminal skulle också ge bekväm omstigning, med möjlighet att stå inomhus. Vidare kan tillgång till café, kiosk och toalett i terminalen förbättra resenärernas upplevelse.

Vid planering av kollektivtrafik och bussterminal vore det klokt att redan nu se över behovet av elförsörjning för laddning av elbussar. Inom en inte alltför avlägsen framtid kommer elbussarna dominera fordonsflottan, och i den mån regionen har behov av möjlighet att ladda bussar i centrala Nacka bör det ses över redan i det här skedet.

Vidare är det orimligt att planen varit att självfinansiera projektet genom markförsäljningar. Infrastrukturbehovet var befintligt redan innan Nackas befolkningstillväxt, och att de boende och verksamheter som nu flyttar in i kommunen själva ska stå för kostnader som egentligen är allas. Att Nacka nu har svårt att locka människor att flytta till kommunen kan tas för intäkt för att just det konceptet kanske inte varit så lyckat.

Att pausa Mötesplats Nacka och överdäckningen av Värmdöleden är förmodligen nödvändigt idag, även om beslutet får allvarliga och negativa konsekvenser för den planerade stadsutvecklingen. Vänsterpartiet ser ett stort behov av bostäder i Nacka, och att kunna bygga bostäder på den här platsen, alldeles vid ingången till tunnelbanan, är viktigt för kommunens framtid. Om det är tekniskt möjligt att skapa sådana bostäder utan överdäckning, och i vilken utsträckning, är frågor som behöver utredas parallellt med planeringen för en bussterminallösning.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

Vänsterpartiet ser allvarligt på att de kostnadskalkyler som förekommit i handlingarna för tidigare beslut i ärendet inte har uppnått en godtagbar precision, och att beklagar att vi nu måste pausa vårt viktigaste stadsutvecklingsprojekt på grund av en förändrad kostnadsbild som vi kanske hade kunnat hantera bättre om vi fått kännedom om den i tid.

Protokollsanteckning

Mats Gerdau lät anteckna följande till protokollet för Moderaterna.

Mötesplats Nacka, den planerade bytespunkten mellan tunnelbana och bussar vid Nacka Forum, blir väsentligt mycket dyrare och tar längre tid att genomföra. Nya underlag visar att projektet blivit 5 miljarder kronor dyrare på två år och att kostnaderna skulle uppgå till 8,5 miljarder kronor samt att byggnationen skulle pågå till långt efter 2035 och påverka trafiken i flera år. Vi i alliansen drar därför i bromsen nu och vill utreda en ny bytespunkt där man i första hand utgår från det befintliga vägnätet.

Det här är ett tråkigt men nödvändigt beslut. Vi ser självklart stora fördelar med överdäckningen och bussterminalen, men inte till dessa kostnader och långvariga trafikstörningar. Det är inte försvarbart att skuldsätta en generation för lång tid framöver. Som politiker ska man ha ambitioner och framtidstro, men också vara realist och ansvarstagande. Vi vill inte dra in Nacka i ett kostsamt ”Slussenprojekt” med stora risker.

Det är förvånande och beklagligt att socialdemokraterna ändrat inställning sedan kommunstyrelsens möte och nu vill ha en bussterminal (a la Gullmarsplan) vid Nacka Forum. Vi ser att det blir väldigt kostsamt och tar utrymme för andra angelägna ändamål på Järlahöjden (bostäder, idrott, stadspark och arbetsplatser). Socialdemokraterna verkar inte riktigt förstå att man inte kan lova allt till alla och att politik ofta handlar om att prioritera. Ska fotbollsplaner stryka på foten för socialdemokraternas bussterminal?

Nackalistan kritiserar vad de anser bli en ”undermålig och temporär lösning” i vägnätet. Vi har ambitionen att skapa en riktigt bra bytespunkt, tråkigt om Nackalistan skapar konflikt om något som det inte behöver bli konflikt kring. För övrigt kan man notera att Nackalistan i sitt budgetalternativ för 2024 ville utreda en ”temporär lösning för omstigning” mellan buss och tunnelbana 2030-2040.

Anders Tiger och Martin Gunnesson lät anteckna följande till protokollet för Kristdemokraterna.

Att Mötesplats Nacka får rimligare proportioner passar Kristdemokraternas grundhållning i politiken. Det är visserligen viktigt med en bra bytespunkt mellan buss och tunnelbana. Men att äldreomsorg, förskola och skola fungerar väl är ännu viktigare.

En något enklare bytespunkt vid Forum måste inte innebära att det blir en sämre bytespunkt!

Johanna Kvist lät anteckna följande till protokollet för Socialdemokraterna.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

Mötesplats Nacka, den planerade bytespunkten mellan tunnelbana och bussar vid Nacka Forum, beräknas bli mycket dyrare än planerat och dra ut på tiden. Nu har kommunfullmäktige beslutat att utreda en annan inriktning för bytespunkt i centrala Nacka.

Det här visar på Moderaternas oförmåga att leda kommunen in i framtiden när de inte har kunnat planera för och genomföra en bra helhetslösning för kollektivtrafiken. Att bygga ut tunnelbanan till Nacka förutsätter att nackaborna får en bra bytespunkt mellan buss och tunnelbana. Utöver själva närmiljön är bytespunkten även särskilt viktig för alla de resenärer som kommer från andra kommuner. En bra, tillgänglig och smidig bytespunkt mellan buss och tunnelbana är central för att nackaborna ska välja kollektivtrafiken. Men vad blir det nu? Vi kan bara konstatera att Moderaternas urusla affärer som att sälja kommunens välfärdsfastigheter och mark samtidigt som man sänkt skatten verkar ha lett till att vi inte har råd att genomföra den här viktiga kollektivtrafikknutpunkten.

Men utifrån de rådande omständigheterna så ställer vi oss ändå bakom att pausa projektet för att utreda andra alternativ. Vi yrkade bifall till Vänsterpartiets yrkande som inte låser in oss i att den nya bytespunkten ska ske i det lokala vägnätet, utan i stället behåller flexibiliteten för andra bra lösningar. Det är också viktigt om det i den fortsatta dialogen med regionen uppkommer förslag på andra platser eller lösningar.

Det är anmärkningsvärt att den moderatstyrda alliansen under debatten i kommunfullmäktige redan var övertygande om att en bytespunkt i eller i anslutning till det lokala vägnätet, trots att det är nu som det ska utredas vidare. För oss socialdemokrater är det grundläggande att få till en bra lösning för smidiga byten mellan buss och tunnelbana och att det inte omöjliggör för en överdäckning i framtiden. Det är också viktigt att nytt alternativ jämförs ekonomiskt med att fullfölja Mötesplats Nacka.

Desha Svenneborg lät anteckna följande till protokollet för Miljöpartiet.

Detta är det andra stora och för Nacka viktiga projektet som till följd av ökade kostnader och förseningar avbryts och Miljöpartiet ser med oro på utvecklingen av centrala Nacka. Vi beklagar att överdäckningen av motorvägen inte blir av men ser inget annat val än att hitta en ny inriktning. För oss är det viktigt att vi inte omöjliggör för en framtida överdäckning och positiv utveckling av platsen och snarast hittar en bra lösning för busstrafiken här. Miljöpartiet vill se en stad som hänger ihop och kommer fortsätta arbeta för det.

Känslan nu är att stadsutveckling i Nacka med fokus på mänskliga mötesplatser faller som ett korthus. Uppenbarligen har styrningen och kostnads kalkyler inte fungerat och vi ifrågasätter starkt hur kommunen hamnat här. Vi ser en stor risk att det fortsatta arbetet i utvecklingen av Nacka stad kommer präglas av kortsiktighet och avsaknad av visioner. Vi ser ett stort behov av att ta ett helhetsgrepp på hela Nackas stadsutveckling och ser detta återigen som ett kvitto på att det inte funkar att planera i enskilda projekt. Allting hänger ihop och börjar vi rucka på en pusselbit här så påverkar det också andra platser.

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunfullmäktige

Det kan vara så att en tillfällig lösning är bättre än att från början spika en dyr bussterminal, för vem vet hur framtida resmönster ser ut. När omtag görs här behöver stadsutvecklingsperspektivet värnas. Visar det sig omöjligt så får vi titta på en annan lösning, för plats för bussar behövs.

Allt på Sicklaön hänger ihop och det är inte en liten pusselbit som faller här. Vad händer med Järlahöjden? Vad händer med hela centrala Nacka, det livsrum som skulle vara träd snarare än trafik? Ska vi ha brus, buller och bilar eller myllrande mötesplatser för människor?

Christina Ståldal lät anteckna följande till protokollet.

Jag instämde i Nackalistans yrkande om att Avbryta stadsbyggnadsprojekt Mötesplats Nacka, 99924500. Det kan finnas en bättre lösning bland de förslag som har arbetats fram i kommunens tjänstehandling av ärendet vilket jag då kommer att ta ställning till när det har beretts. Det hade varit mycket bra, om detta projekt som nu i princip läggs ned med överdäckning av del av motorleden 222, hade kunnat genomföras eftersom det hade haft klara fördelar. Genom de kraftigt höjda kostnaderna för en överdäckning är detta inte längre genomförbart. Fortsatt viktigt är att hela projektet genomförs så att trafikanterna från Nackas östra delar inte lider skada i form av längre restid än idag vid mötesplatsen eller får fler energislukande byten längs vägen mot Stockholm. Kostnaden för en ny lösning, tidsperspektivet för detta samt bekvämlighet och god logistik kommer att avgöra om en större andel av Nackas befolkning i fortsättningen överhuvudtaget kommer att fortsätta att åka kollektivt.

- - - - -

Ordförandes signatur	Justerandes signatur	Utdragsbestyrkande
----------------------	----------------------	--------------------